

**LES ESCOLES
AL MUHBA**
CURS
2015-2016

MUSEU D'HISTÒRIA
DE BARCELONA

Interrogar Barcelona

Les escoles al MUHBA

**Nous centres del MUHBA
i espais renovats**

Domus d'Avinyó, 15.
La casa romana per dins

El Call. La Barcelona jueva medieval

Turó de la Rovira.
La Guerra Civil i la postguerra

Fabra i Coats. L'energia que movia les fàbriques

Vil·la Joana. Casa Verdaguier de la literatura. Verdaguier i el patrimoni literari universal

Oliva Artés. MUHBA col·lecció contemporània al Poblenou

Projecte educatiu integrat

Patrimonia'm

Viatge per Barcelona, un treball de síntesi

Ciceró BCN - Projecte d'Aprenentatge Servei

Seguiment tutorial dels treballs de recerca

Casal d'estiu «Llegir la ciutat»

Formació al MUHBA

Curs «La Guerra Civil a Barcelona a través de les fonts històriques»

Postgrau en Relats Urbans

Interrogar Barcelona Mapa

Les escoles al MUHBA

Curs 2015-2016

A través de les propostes educatives del programa d'activitats escolars del curs 2015-2016, el MUHBA esdevé un mirall interactiu de la ciutat que interpel·la el visitant a través d'interrogants clau que cerquen la interpretació del patrimoni i la reflexió crítica sobre la història urbana, alhora que es treballen les eines que s'empren per construir el discurs històric. Vestigis arqueològics, espais patrimonials, monuments, documents textuais i gràfics i la mateixa ciutat que trepitgem cada dia, són els elements a interpretar per tal de construir la història de Barcelona i apropiar-se la ciutat.

Nous centres del MUHBA i espais renovats

Domus d'Avinyó, 15. La casa romana per dins

La domus d'Avinyó, datada entre els segles I i IV dC, situada a tocar de l'*intervallum*, el carrer que resseguia la muralla per la seva banda interior, ocupava probablement la totalitat d'una illa de cases. En aquest espai museïtzat s'han conservat els vestigis de tres sales i un forn de pa d'aquesta casa, bona part dels paviments i un ric conjunt de pintures murals que decoraven el sostre i parets d'aquestes estances.

Activitat proposada: «Les elits de Barcino. Les domus romanes de Sant Honorat i Avinyó, 15»

El Call. La Barcelona jueva medieval

L'espai del MUHBA El Call, al cor del barri jueu medieval, s'ha transformat en un lloc de visita obligat per conèixer els elements patrimonials del Call Major i el Call Menor, i per resseguir la història de l'Aljama de Barcelona des de la seva formació a l'alta edat mitjana fins al 1391, any del pogrom contra els jueus. Així mateix, l'exposició evidencia la rellevància de la comunitat jueva dins la societat barcelonina dels segles XIII i XIV i el seu impressionant llegat cultural, un dels més importants de l'Europa medieval, en el qual destaquen les figures de Habram bar Hiyya, Hasday Cresques i Salomó ben Adret, entre d'altres.

Activitat proposada: «El call de Barcelona als segles XIII i XIV»

Turó de la Rovira. La Guerra Civil i la postguerra

El turó de la Rovira, amb 262 m d'alçària i una visió panoràmica sobre la ciutat de 360°, ha estat un espai d'ocupació sostinguda al llarg del temps, des de l'època ibèrica fins avui. Els treballs arqueològics que s'hi han dut a terme han generat una visió inèdita de turó amb la recuperació del Pavelló dels Oficials, el Pavelló de la Tropa i el Lloc de Comandament de la Bateria. L'exposició «Barcelona al límit» mostra el seu paper en la ciutat sota les bombes de la Guerra Civil i en la ciutat informal de la postguerra, quan el barraquisme era per a molts l'única opció possible. Tot plegat dins una visió àmplia de l'impacte de la guerra aèria i del creixement accelerat a les ciutats del segle XX.

Activitats proposades: «El turó de la Rovira. Panoràmica històrica en 360°», «La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira», «Barraques. Els confins de Barcelona» i «Barcelona sota les bombes»

Nous centres del MUHBA i espais renovats

Fabra i Coats. L'energia que movia les fàbriques

L'espai de la sala de calderes s'ha consolidat i s'ha recuperat per a la visita pública, amb museografia concisa que permet resseguir, en visites guiades, l'evolució de les diferents fonts d'energia amb què va funcionar aquesta fàbrica (carbó, fuel i gas), una de les capdavanteres en la innovació organitzativa, tècnica i de producció a Barcelona, capital del fil.

Activitats proposades: «La Fabra i Coats, Sant Andreu i Barcelona»
i «La Fabra i Coats, una gran fàbrica de Barcelona»

Vil·la Joana. Casa Verdaguier de la literatura. Verdaguer i el patrimoni literari universal

A partir d'abril de 2016

Vil·la Joana mantindrà l'esperit de lloc de memòria verdaguierà alhora que s'erigirà com un espai on s'atorgarà valor a la paraula literària en el món contemporani, de la qual el mateix poeta fa de testimoni. La figura de Verdaguier serà el node on conflueixin i s'articulin espais, forces i valors característics i sovint antagònics del món en què va viure. Servirà de referent per situar i presentar el fenomen de l'experiència literària universal i per resseguir el perfil de Barcelona com a ciutat literària.

Activitats proposades: «Els sentits de la lectura», «Aquest pi és un poema», «El temps de Verdaguier» i «El gran joc de Barcelona i la literatura»

Oliva Artés. MUHBA col·lecció contemporània al Poblenou

MUHBA Oliva Artés és un espai que permet plantejar —en clau històrica— diferents temes sobre la ciutat de Barcelona i és una nova plataforma per pensar la ciutat que ofereix un ampli ventall d'activitats expositives i formatives sobre la configuració de la ciutat contemporània. Actualment s'hi pot visitar l'exposició «Interrogar Barcelona. De la industrialització al segle XXI» on, a partir de dotze perspectives (industrialització, immigració, treball, metròpoli, infraestructura, metabolisme, societat, governança, capitalitat, imatge, reconversió i innovació), ens proporciona nous punts de vista per entendre la ciutat.

Activitats proposades: «Barcelona. La formació de la metròpoli», «La Barcelona contemporània en deu objectes» i «El gran joc de Barcelona. Com i qui fa la ciutat?»

Projecte educatiu integrat

Patrimonia'm

Adreçat a l'alumnat del cicle superior de primària i primer cicle d'ESO

Projecte d'apadrinament d'un monument que va néixer el 2005 per a les escoles de Ciutat Vella i que actualment, plenament consolidat, s'ha estès a tota la ciutat. Cada centre educatiu que hi participa *patrimonia* un espai o element patrimonial de Barcelona i hi desenvolupa un conjunt d'activitats d'ensenyament-aprenentatge, tot analitzant de manera pluridisciplinària el seu valor patrimonial, històric, artístic i simbòlic.

El projecte es concreta en diferents fases. El primer any el museu ofereix al professorat una formació específica (patrimonial, històrica, de conservació i didàctica) de la mà dels diferents tècnics del MUHBA, que els permet **dissenyar un projecte** pensat per als seus alumnes amb l'objectiu d'analitzar i estudiar el patrimoni de manera global, interdisciplinària i transversal.

Durant el curs següent s'implementen els **projectes amb l'alumnat**. El museu facilita documentació, visites, itineraris i tallers a tots els grups participants i proporciona a cada alumne el carnet de *patrimoniador*, amb el qual els infants i joves poden visitar tots els centres del museu acompanyats dels seus familiars i amics.

Al voltant del 18 de maig, Dia Internacional dels Museus, s'organitza la **Trobada de les Escoles Patrimoniadores**, moment en el qual els centres participants presenten en públic el projecte que han construït durant el curs.

El Projecte Educatiu Integrat és un programa específic de treball conjunt entre el museu i diversos agents de la ciutat de Barcelona que té per objectiu construir de manera cooperativa una estratègia d'apropiació de la ciutat i el seu patrimoni per part dels alumnes, i que es materialitza en diversos projectes.

Viatge per Barcelona, un treball de síntesi

Adreçat a l'alumnat d'ESO

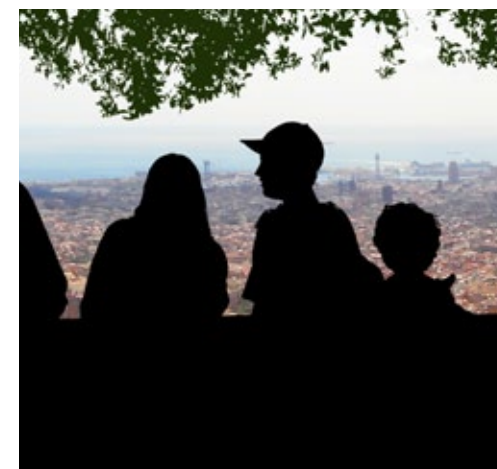
Viatge per Barcelona és una proposta innovadora pensada perquè els alumnes d'ESO aprenguin a itinerar i passejar per la ciutat tot interpretant i comparant espais i realitats urbanes diferents. La modalitat per dur a terme el projecte és un treball de síntesi, que s'estructura a través de cinc grans itineraris autoguiats. La proposta ofereix als alumnes unes pautes d'anàlisi urbanística, social, cultural i econòmica que els permeten fer un reconeixement extensiu i comparatiu dels diferents barris i dels usos i funcions de les diferents àrees urbanes. L'anàlisi de les diferents parts permet construir un relat sintètic sobre la ciutat. El resultat serà l'elaboració d'un llibre de viatges integrat per la narració il·lustrada de la seva experiència, complementada amb la recerca històrica, patrimonial i d'anàlisi urbana.

Ciceró BCN - Projecte d'Aprenentatge Servei

Adreçat a alumnes de 3r d'ESO

Voleu que els alumnes coneguin la història de la ciutat i interpretin el paisatge urbà? Voleu que desenvolupin les seves habilitats en expressió oral? El MUHBA presenta un projecte d'Aprenentatge Servei al voltant del patrimoni històric de la ciutat de Barcelona en què es formarà els nois i noies de 3r d'ESO per tal que es puguin convertir en guies dels diferents centres del museu durant un dia. Un projecte en el qual els alumnes aprenen història i ensenyen a interpretar el patrimoni de la ciutat als visitants del museu.

Projecte educatiu integrat

Seguiment tutorial dels treballs de recerca

Adreçat a l'alumnat de batxillerat

El **Programa de Recerca Tutoritzada** ofereix assessorament, recursos i materials que permeten a l'alumne seguir el procés de recerca de manera rigorosa i profitosa. Aquest suport es concreta en diferents modalitats: assessorament en temes proposats pel MUHBA, assessorament en temes proposats per l'estudiant, accés a diferents tipus de fonts històriques i recursos didàctics per al professorat.

Casal d'estiu «Llegir la ciutat»

Adreçat a nens i nenes de 8 a 12 anys

És una de les propostes més rellevants del **Projecte Educatiu Integrat**, en aquest cas adreçada a les famílies. El MUHBA l'organitza des del 2008 i està homologada per l'Ajuntament de Barcelona. Durant una quinzena del mes de juliol, nens i nenes de 8 a 12 anys conviuen amb l'objectiu d'aprendre a «llegir» la ciutat i apropiar-se l'espai urbà.

Les activitats que es duen a terme acosten els infants a la història de Barcelona i els seus habitants. Mitjançant itineraris, visites i jocs es fomenta la imaginació, la participació i l'experiència compartida amb altres nens i nenes, i es construeixen vincles sorprenents amb la ciutat i el seu patrimoni.

Formació al MUHBA

Curs «La Guerra Civil a Barcelona a través de les fonts històriques»

Adreçat a professors de ciències socials

Curs de 30 hores reconegut pel Departament d'Ensenyament, orientat al professorat interessat a conèixer el paper de les fonts en la construcció del relat sobre la trajectòria històrica de la ciutat. El curs està enfocat a treballar la Guerra Civil a Barcelona a través de fonts primàries de tipus textual, literàries, artístiques, gràfiques, audiovisuals, cartogràfiques, orals i materials, i a donar pautes per a la seva anàlisi i interpretació. En finalitzar la formació, els participants hauran de lliurar un treball en el qual relacionaran una selecció de tres fonts amb el contingut curricular de les ciències socials.

Dates: juliol de 2016. Preu: 60,75 €

Postgrau en Relats Urbans

Adreçat sobretot a historiadors, historiadors de l'art, guies turístics, gestors culturals, tècnics en patrimoni, actors, directors, dramaturgs i persones interessades en el patrimoni i la difusió cultural

El MUHBA i l'Institut del Teatre han elaborat un nou postgrau, «Relats urbans: teoria i pràctica de l'itinerari històric» per formar experts en la ideació i la interpretació d'itineraris històrics urbans. Aquests estudis aglutinen continguts relacionats amb la història urbana, el patrimoni, el turisme cultural i l'art dramàtic, i proposa un mètode per construir punts de vista originals sobre la ciutat i expressar-los d'una manera eficaç, amb tant de rigor històric com de competència performativa.

Més informació:

mastersipostgraus@institutdelteatre.cat

www.institutdelteatre.cat

<http://museuhistoria.bcn.cat>

Aspectes generals de les activitats

Nombre màxim d'alumnes:
25 per grup

Durada: la majoria de les activitats duren 2 hores aproximadament.

Preus:
Activitats de 2 hores: fins a 16 anys: 4,75 € per alumne/a (mínim: 88,75 € per grup). Majors de 16 anys: 5,25 € per alumne/a (mínim: 100,50 € per grup).

Activitats de 3 hores («Barcino/Bcn») «Una ciutat en transformació. Barcelona en temps del gòtic» i «Barcelona sota les bombes»: fins a 16 anys: 5,50 € per alumne/a (mínim 110,50 € per grup). Majors de 16 anys: 8,45 € (mínim 119,55 €).

El cost de l'activitat «Impactes. L'exili de Miró i el Refugi 307» és de 5 € per alumne/a.

El preu de les activitats està subjecte a les taxes i els preus públics vigents.

Vil-la Joana

Quins imaginaris de la ciutat s'han construït des de l'art i la literatura?

VIL-LA JOANA
Ctra. de l'Església, 104 (Valldiviera)
A partir del mes d'abril

Turó de la Rovira

Barcelona al límit: què representaren les guerres per a la ciutat? I la manca d'habitatge?

El turó de la Rovira. Panoràmica històrica en 360°
VISITA Primària: ciclo superior

La Barcelona de la guerra i la postguerra. Perspectives des del turó de la Rovira
VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

Barraques: els confins de Barcelona
VISITA Secundària: 3r d'ESO

CASA DE L'AGUA
Parc de les Aigües de la Trinitat Vella, Ctra. de Ribes, 103-111

Aigua pública i privada. Portar l'aigua a la ciutat
VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

REIAL MONESTIR DE PEDRALBES

Park Güell

Com es van combinar els interessos i les idees de ciutat i comunitat d'Eusebi Güell amb les formes de Gaudí al Park?

Projecte Park Güell
VISITA Primària: cicles mitjà i superior

El Park Güell, arquitectura i natura
VISITA Infantil: P5 Primària: ciclo inicial

TURÓ DE LA ROVIRA
C. Maria Labèmia, s/n

La Fabra i Coats, Sant Andreu i Barcelona
VISITA I ITINERARI Secundària: 2n ciclo d'ESO

MUHBA Fabra i Coats

Per què Barcelona esdevingué la primera gran ciutat fabril del sud d'Europa?

La Fabra i Coats, una gran fàbrica de Barcelona
VISITA Secundària: 2n ciclo d'ESO

FABRA I COATS
C. Sant Adrià, 20

Casa de l'Aigua

Quina relació hi ha entre el desenvolupament del proveïment hidrològic de Barcelona i el procés de creixement urbà, demogràfic i industrial?

El parc, el Born i l'Exposició de 1888. Idear una capital europea
ITINERARI Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

El Poblenou, motor industrial de Barcelona
ITINERARI Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

L'obertura de la Via Laietana i la creació del barri Gòtic
ITINERARI Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

L'Eixample: Barcelona salta la muralla
ITINERARI Primària: ciclo superior

Raó, passió i negoci en la construcció de l'Eixample
ITINERARI Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

Interrogar Barcelona

LES ESCOLES AL MUHBA. CURS 2015-2016

www.museuhistoria.bcn.cat

Barcelona, capital moderna

Recorreguts urbans
Quins debats es van suscitar al voltant de les transformacions urbanes dels segles XIX i XX?

Barcelona. La formació de la metròpoli
VISITA Secundària: 3r d'ESO i batxillerat.

NOU

Oliva Artés

En què ha estat innovadora Barcelona del segle XVIII al XX? Quins reptes se li presenten a la Barcelona del segle XXI?

La Barcelona contemporània en deu objectes
VISITA I TALLER Primària: ciclo superior

Plaça del Rei

Com Barcelona arriba a convertir-se en una capital del Mediterrani?

El gran joc de Barcelona. Com i qui fa la ciutat?
TALLER Primària: ciclo superior Secundària: ESO

La fundació d'una colònia romana
VISITA I TALLER Primària: cicles inicial, mitjà i superior

Pa i companatge a les taules medievals
ITINERARI I VISITA Primària: cicles mitjà i superior

Juguem a Barcino
VISITA I TALLER Infantil: P4 i P5 Primària: ciclo inicial

Viatge a Barcino
ITINERARI I VISITA Primària: cicles mitjà i superior

Viatge a la Barcelona medieval
ITINERARI I VISITA Primària: cicles mitjà i superior

Cases, places i carrers de la Barcelona medieval
ITINERARI I VISITA Primària: ciclo inicial

Del mercat a la cuina i a la taula, a la Barcelona medieval
ITINERARI I VISITA Secundària: 1r ciclo d'ESO

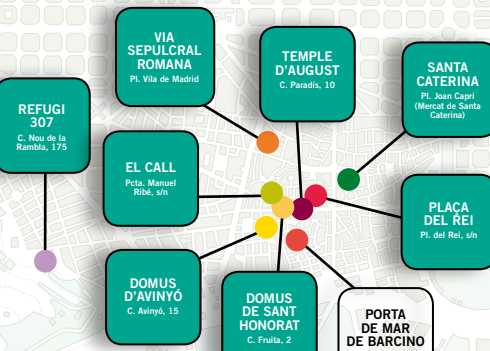
La formació d'una capital. La ciutat medieval
ITINERARI I VISITA Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

De Barcino a Barchinona. La ciutat antiga
VISITA I TALLER Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

L'aigua a Barcino. Una qüestió de pendents
ITINERARI I VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

La Barcelona moderna: abans i després de 1714
ITINERARI Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

Urbanisme i poder vora la plaça del Rei
ITINERARI I VISITA Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

Refugi 307

Quines estratègies van desenvolupar els poders públics i la ciutadania per protegir els habitants dels primers grans bombardejos de la història?

Barcelona sota les bombes
ITINERARI I VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

A pic i pala! La història del Refugi 307
VISITA I TALLER Primària: ciclo superior

El Refugi 307: solidaritat per sobreviure
VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

Impactes. L'exili de Miró i el Refugi 307
VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

El Call

Com s'ha integrat Barcelona al llarg de la història en els circuits europeus i mundials d'idees, persones i mercaderies?

El call de Barcelona als segles XIII i XIV
ITINERARI I VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

Domus de St. Honorat i Avinyó

Com s'adapten els habitatges a les transformacions de la societat al llarg del temps?

Les elits de Barcino. Les domus romanes de Sant Honorat i Avinyó, 15
VISITA Primària: ciclo superior

D'una domus romana a un magatzem del Call (Sant Honorat)
VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

Les muralles romanes, història i recuperació monumental
ITINERARI I VISITA Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

Una ciutat en transformació. Barcelona en temps del gòtic
ITINERARI I VISITA Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

Viatge a la Barcelona del segle XVIII
ITINERARI I VISITA Primària: ciclo superior

La Barcelona moderna: abans i després de 1714
ITINERARI Secundària: 1r i 2n cicles d'ESO i batxillerat

La formació d'una capital. La ciutat medieval
ITINERARI I VISITA Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat

Urbanisme i poder vora la plaça del Rei
ITINERARI I VISITA Secundària: 2n ciclo d'ESO i batxillerat